

Doe het mbo **de deur uit!**

Het mbo staat aan zo veel kritiek bloot, dat het de vraag is of dit onderwijstype nog bestaansrecht heeft. Het antwoord zou moeten zijn: nee. Niet in zijn huidige vorm. Het zou een goede zaak zijn als dit mbo binnen vijf jaar verleden tijd is.

Gert-Jan Lantinga

Het actieplan 'Focus op vakmanschap' van minister Van Bijsterveldt probeert het mbo te verbeteren binnen de bestaande vorm: betere organisatie, kortere opleidingen. Meer theorie en dus minder praktijkturen, dat moet het verzuim en het aan-

tal schoolverlaters doen zakken en de onderwijsresultaten opvijzelen. Als het aan de minister ligt, blijft het mbo de komende vijf jaar dus in zijn schoolse vorm bestaan.

Er is echter veel kritiek op deze koers. In het mbo is het essentieel om praktijkervaring op te doen, betogen velen in het onderwijsveld.

Het bedrijf in

Gelukkig zijn er andere manieren om goed middelbaar beroeps- onderwijs vorm te geven. Het doel van het mbo – leerlingen afleveren met een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt – kan uitstekend worden bereikt op de plaats van bestemming: in een bedrijf in de sector waarin de leerling aan het werk hoopt te gaan. Het mbo zal daarom zijn weg moeten vinden uit de school, het bedrijf in.

Leerlingen die een belangrijk deel van hun curriculum in een reële praktijksituatie volgen, blijken aanmerkelijk minder te verzuimen en beter gemotiveerd te zijn dan leerlingen die les krijgen in schoolse situaties. Het aantal uitvallers is lager en het aantal aanmeldingen voor dergelijke opleidingen stijgt elk jaar.

De komende jaren zal ROC ASA in Amersfoort zijn eerste starters met zo'n opleiding volgen bij hun entree en ervaringen op de arbeidsmarkt, in de verwachting dat zij zich gemakkelijk zullen aanpassen aan het 'echte werk' en hun loopbaan een vlot verloop zal hebben. Daarmee zou een tweede belangrijk voordeel van onderwijs in bedrijf boven het huidige, schoolse mbo worden aangetoond, namelijk: dat de leerlingen voldoende en de juiste kennis opdoen. Een groot deel van de maatschappelijke kritiek op het mbo richt zich immers op de hoge verzuim- en uitvalcijfers en op de kwaliteit van de kennis waarmee leerlingen de arbeidsmarkt betreden. Een derde voordeel is dat naast docenten, praktijkinstructeurs de leerlingen begeleiden bij hun opdrachten. Zo wordt het komende tekort aan docenten opgevangen door mensen met ervaring in de praktijk in te zetten.

Echte bedrijven

Het creëren van een reële (niet alleen maar realistisch aan- doende) werksituatie vraagt van onderwijsinstellingen dat ze echte bedrijven oprichten en werkelijke klanten vinden. Alleen, of liever nog met bedrijven in de sector waarvoor wordt opgeleid als partner. De sector heeft belang bij goed opgeleide, praktisch inzetbare schoolverlaters; de mbo-instelling heeft behoefte aan de actuele branchekennis van zulke partners. Samenvoeging van kennis en financiële middelen maakt de oprichting van een goed bedrijf eenvoudiger.

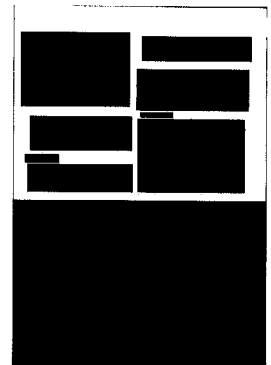
In zo'n bedrijf is het noodzakelijk om de geldstromen te scheiden en te verantwoorden. Onderwijsgeld dient uitsluitend voor onderwijs bestemd te worden, opbrengst uit onderneming kan worden aangewend voor de bedrijfsvoering of ook ingezet worden voor het onderwijs. De Nederlandse regelgeving is flexibel genoeg om dat mogelijk te maken. In zo'n bedrijf is het ook haalbaar om te werken met up to date faciliteiten en technologie, wat in het praktijklokaal van een school meestal onrendabel en onmogelijk is.

Het werk in het bedrijf wordt niet afgestemd op het curriculum, zoals in veel eigen leerbedrijven van scholen nog het geval is; een zo groot mogelijk deel van het curriculum wordt ingepast in de bedrijfsactiviteiten. Theoretisch onderwijs mag onder geen beding worden verwaarloosd maar moet - en kan - worden aangeboden waar dat voor de beroepsontwikkeling van de leerling op zijn plaats is: gekoppeld aan de onmiddellijke praktijk.

ROC ASA

Het kan. ROC ASA in Amersfoort doet sinds 2007 ervaring op met onderwijs in bedrijf. In dat jaar richtte het ROC leerhotel Het Klooster op, een horecagelegenheid die eigendom is van de school. Leerlingen van diverse opleidingen, met name horeca- en toerismeopleidingen, volgen een derde van hun curriculum in Het Klooster. Echte klanten betalen met harde euro's voor

hun diensten. Complimenten zijn dus ook echte complimenten, kritiek is echte kritiek. Het aanleren van omgangsvormen,

normen en waarden en beroepsethiek gaat hier spontaner en effectiever dan in de klas.

Op Fit Academie Bokkeduinen (Sportacademie en Security Academy), restaurant First Class (horeca-assistent niveau 1), onderwijsleerbedrijf Autotechniek en diverse andere bedrijven werken docenten en leerlingen volgens hetzelfde principe. De ervaringen zijn gelijklopend: minder verzuim en uitval, betere leerresultaten, meer aanmeldingen. Als de leerlingen in het reguliere bedrijfsleven op stage gaan, zijn ze beter toegerust voor het werk in de praktijk van hun toekomstige beroep.

Alternatief voor mbo

Het heeft geen zin het huidige mbo te bekritisieren en failliet te verklaren zonder een beter alternatief te zoeken. Zo'n alternatief is niet te vinden in de koers die de minister momenteel voorstaat. Meer schoolse theorie en minder praktijken maken het mbo voor de gemiddelde mbo-leerling allesbehalve motiverend en succesvoller.

Onderwijs in Bedrijf biedt een alternatief dat aantoonbaar grote voordelen biedt op precies die aspecten waarop het mbo mank gaat. Daarom: doe het mbo op grote schaal de deur uit, het bedrijf in. ■

Gert-Jan Lantinga, directeur stichting Onderwijs in Bedrijf bij ROC ASA Amersfoort

Gert-Jan Lantinga (1959) studeerde Engelse Taal en Letterkunde aan de Universiteit van Utrecht. Na diverse functies in het buitenland begon hij zijn carrière in het onderwijs als docent Engels. Gedreven door de ambitie om in deze sector echt verschil te kunnen maken werd hij manager, gevolgd door een directiefunctie. In 2007 schreef de heer Lantinga zijn master degree aan de Rotterdam School of Management van de Erasmus Universiteit. Momenteel is hij lid van de groepsdirectie van ROC ASA in Amersfoort, onderdeel van de Amianton Onderwijsgroep. Daarnaast is hij directeur van Stichting ROC ASA Onderwijs in Bedrijf. Deze stichting is verantwoordelijk voor de exploitatie van de leerbedrijven Lantingier Het Klooster, Fit Academie Bokkeduinen, First Class in Amersfoort en Grandtale Morgen in Nieuw-Weerterweg in Utrecht.

Geachte lezer,

